

השפעה על יהודי אחר

משיחת י"ט כסלו ה'תשמ"א

רשימה פרטית בלתי מוגה

מייד בתחילת פרשת השבוע מסופר "וישלח יעקב מלאכים". למי שלח אותם יעקב? "אל עשו אחיו ארצה שעיר". "ויצו אותם לאמר", מה עליהם לומר לו? "עם לבן גרתי ואחר עד עתה".

רש"י מתמקד במלים "עם לבן גרתי", ומסביר שהמלה "גרתי" היא בגימטריא 613, תרי"ג. יעקב אמר לשליחיו שיאמרו לעשו: "עם לבן גרתי", ולמרות זאת לא למדתי מדרכיו, ותרי"ג מצוות שמרתי.

שואלים על כך כל המפרשים: כשיעקב שלח מסר לעשו, היה עליו, לכאורה, לכלול בו דברים שיפייסו את עשו וישפיעו עליו, כמו, למשל, ה"מנחה" ששלח לו "למצוא חן בעיניך", ובדומה לפרטים נוספים שמסר באמצעות שליחיו, "כה תאמרון". יחד עם זאת, הדבר הראשון שהורה להם לומר לעשו הוא "עם לבן גרתי ותרי"ג מצוות שמרתי"! הגמרא קובעת, שמעמדו של עשו הוגדר "ישראל מומר", הוא נחשב יהודי, שהתנהגותו היא להפך מזו הנדרשת מיהודי.

ההוראה מדברים אלו: ישנם הסבורים בטעות, שכאשר עלינו להשפיע על יהודי שיקפיד יותר על קיום המצוות, יש לוותר ולהתפשר ולזנוח פרט כזה או אחר של יהדות, כדי לשאת חן בעיניו, וכך הוא יושפע יותר.

אולם אנו רואים שההפך הוא הנכון: כשיהודי פונה ליהודי אחר, יהיה אשר יהיה, ואומר לו: "תרי"ג מצוות שמרתי", שהוא עומד ביהדותו בתוקף ובעוצמה, ולא די בכך שאינו מתבייש בה, אלא להפך, כשהוא שולח שליח - ו"שלוחו של אדם כמותו", כאילו הוא עצמו אומר את הדברים - התחלת דבריו של השליח היא בהצהרה: אין די בכך שהוא אינו מתבייש ביהדותו; הוא אינו מסתפק בשמירה על היהדות כשהוא נעול בביתו, בארבע אמותיו; אלא להפך - גם כאשר "עם לבן גרתי", בכל מקום הימצאו, גם במקום שהוא "גר" בלבד, כפי שרש"י מסביר שהמלה "גרתי" היא גם מלשון "גרות", לא זו בלבד שהוא אינו מתבייש ביהדותו, אלא הוא מכריז ומודיע על כך שהוא שומר על כל המצוות שנתן לו הקב"ה. יעקב ידע והבין היטב כיצד להשפיע על עשו.

יתר על כן: התורה משתמשת בדברי יעקב כהוראה לכל יהודי, המורה לו כיצד עליו לדבר אל יהודי אחר, שאין ספק שרצונו להיטיב לו ולשפר את מצבו. הדרך לעשות זאת אינה על-ידי שיאמר לו שכמוהו ככל שאר העמים - בניגוד להכרתו של יהודי - אלא שעליו להשתפר יותר. יש לומר לו את האמת: הוא שייך לעם היהודי, שכל בניו הם "מאמינים בני מאמינים", ולכן מקיים הוא את כל תרי"ג המצוות.

דווקא כך יוכל לזכות באמונו של הזולת - כשהוא אינו מסתתר ואינו מתפשר, ואינו מנסה להוליכו שולל בדברי רמאות, אלא הוא אומר לו את האמת - שהוא שייך לעם של "מאמינים בני מאמינים".

ואזי מובטח לו, שמכיוון שיהודי הוא, חל עליו פסק הרמב"ם, שכל יהודי, בכל מצב, רוצה לקיים את כל תרי"ג המצוות, וגם כאשר לפעמים "יצרו אונסו" - אין זה הוא עצמו, שכן הוא אנוס על-ידי היצר הרע, ואילו הוא עצמו - "תרי"ג מצוות שמרתי".

פרשת וישלח

כשיהודי מדבר עם יהודי אחר בדברים היוצאים מן הלב, ומספר לו מי הוא - מצאצאי יעקב, שקיבל בירושה את תורת משה בשלמותה; ולכן, כאשר אחד מצאצאי יעקב פונה בדברים אל יהודי אחר, ואין ספק שרצונו להיטיב לו ולהוסיף ולהיטיב לו עוד ועוד, התחלת דבריו היא בכך ש"תרי"ג מצוות שמרתי", שכן זוהי מציאותו האמיתית של יהודי, כדברי הרמב"ם שהוזכרו לעיל - הוא יצליח בכך, וכהמשך הסיפור בפרשת וישלח שבסופו של דבר, אפילו אותו בן לעם ישראל שהיה בצבו של עשו - הפך שונה לחלוטין, כדברי הכתוב "ויחבקהו וישקהו ויבכו", מתוך האהבה והקרבה הגדולות ביותר.

